

Kapellerpoort 1
6041 HZ Roermond
T (0475) 386 410
E info@nmflimburg.nl
I www.nmflimburg.nl

Triodos bank
IBAN NL 88 TRIO 0212336207
BIC TRIONL2U
KvK 41076356
BTW 0030.42.753.B01

Provinciale Staten van Limburg
t.a.v. de fractievoorzitters

Roermond: 15 april 2021

Betreft: Aanbevelingen toekomstig provinciebestuur

Van: A.G.M. Hermanussen

Kenmerk: 21.20/ BC / 112.122.3

Bijlage(n):

Geachte fractievoorzitters van Provinciale Staten van Limburg,

Natuurlijk hebben wij de recente ontwikkelingen in het provinciaal bestuur gevolgd. Met het wegvallen van het voltallige College van GS is een zorgelijke situatie ontstaan. En dat in een tijd waarin vele grote, complexe maatschappelijke opgaven om regie en een voortvarende aanpak vragen vanuit het Provinciehuis. We hopen dan ook dat u gezamenlijk snel een passende oplossing voor de ontstane politiek-bestuurlijke impasse weet te realiseren. Bij het verkennen van die oplossing bieden wij u hierbij een aantal inhoudelijke handvaten aan die wat ons betreft de volle aandacht van het toekomstige Provinciebestuur vragen.

Vooraf willen we graag aangeven dat het ons zeker niet onberoerd laat dat deze bestuurscrisis is gestart bij één van onze collega-organisaties. Zonder inhoudelijk op de kwestie in te gaan, willen we benadrukken dat wat ons betreft nut en noodzaak van deskundig landschapsbeheer en agrarisch natuurbeheer buiten kijf staat en naar de toekomst toe zelfs meer dan ooit tevoren nodig is.

Daarnaast hechten wij eraan hierbij te melden dat de Natuur en Milieufederatie Limburg financieel ondersteund wordt door de provincie. Al decennia lang. Voor ons een belangrijke basis om namens en samen met onze achterban-organisaties (zo'n 100 aangesloten lokale organisaties) op te kunnen komen voor de belangen van een circulaire, milieuvriendelijke en natuurrijke provincie Limburg. Wij zijn de provincie Limburg dankbaar voor die steun en waarderen en koesteren het vertrouwen dat de provincie daarbij in ons stelt zeer. U kunt er op rekenen dat wij ons transparant blijven inspannen voor het bereiken van de doelen waarvoor wij staan.

Onze oproep: ga actief, voortvarend én samen met stakeholders aan de slag met de transitie van het landelijk gebied

Systematisch en integraal werken aan een circulaire, milieuvriendelijke en natuurrijke provincie is in onze ogen de enige manier om tot een duurzame en toekomstbestendige Limburgse samenleving te komen. Een provincie waarin mensen graag wonen, zinvol werk hebben en inwoners en bezoekers kunnen genieten van een gezonde, aantrekkelijke en natuurrijke leefomgeving. Dat dit leeft onder de Limburgers bleek uit het breed uitgezette participatieproces in het kader van de Provinciale

Omgevingsvisie. De ondervraagde Limburgers geven met prioriteit op 1 aan dat er behoefte is aan meer natuur en aan landschapsherstel.

De afgelopen decennia heeft de nadruk bij het verdelen van de ruimte vooral op het economische gebruik gelegen. Het Planbureau voor de Leefomgeving pleit in het vorige week verschenen rapport 'Grote opgaven in een beperkte ruimte' voor een nieuwe balans tussen de gebruikswaarde (economische benutting), belevingswaarde (perspectief van de burger) en toekomstwaarde (ecologische duurzaamheid) van de ruimte in ons land. Dat lukt ons inziens alleen maar als die opgaven integraal en met alle belanghebbende sectoren (landbouw, water, natuur, energie, recreatie) samen worden opgepakt.

In de Omgevingsvisie Limburg worden de maatschappelijke opgaven benoemd, maar worden nog veel inhoudelijke keuzes open gelaten. Er wordt ook nog geen zicht geboden op de uitvoering. Het nieuwe Provinciebestuur staat voor de taak om – samen met gemeenten, waterschap en relevante stakeholders – ingrijpende ruimtelijke keuzes te maken én aan de Omgevingsvisie Limburg concrete uitvoeringsmaatregelen te koppelen. Dit alles vraagt naar onze mening om meer regie van de provincie.

Hierna doen we kort een aantal urgente aanbevelingen, gebaseerd op bovenstaande oproep. We beperken ons daarbij tot de meest actuele dossiers die wat ons betreft geen vertraging op mogen lopen. In 2019 hebben we u een pamflet aangeboden namens meerdere partijen met aanbevelingen voor het toenmalige Coalitieakkoord, waarin de meeste van de hierna volgende aanbevelingen nader zijn toegelicht. We werken op dit moment aan een geactualiseerde versie die we u in de komende weken zullen aanbieden.

Natuur: ondersteun volmondig het natuurherstel in de natuurgebieden

De terreinbeheerders in Limburg hebben in de afgelopen jaren gedaan wat ze konden om de achteruitgang van de natuurwaarden aan te pakken. Dit lukt slechts deels omdat de problemen (vermesting en verdroging) vaak buiten de natuurgebieden ontstaan. Versterkte inzet door de terreinbeheerders blijft noodzakelijk, zolang de instandhoudingsdoelen nog niet gerealiseerd zijn. De terreinbeheerders hebben hiervoor specifieke aandacht gevraagd in een aparte brief die u reeds ontvangen heeft.

Natuur: los het stikstofoverschot op

Eén van de grootste oorzaken van de achteruitgang van natuur is het stikstofoverschot in Limburg. Hierdoor dreigen voedselarme, vaak bijzondere, natuurwaarden te verdwijnen. De urgentie van een effectieve aanpak van het stikstofprobleem is, twee jaar na de uitspraak inzake de PAS, groter dan ooit. Landbouw, industrie en verkeer en vervoer dienen naar rato bij te dragen om dit vraagstuk op te lossen.

Water: pak de verdroging aan

Zoals wij al hebben aangegeven in onze brief naar PS inzake het eerste Actieplan Stikstof (januari 2019), is aanpak van verdroging een cruciale factor voor natuurherstel. In samenwerking met LLTB, Waterschap Limburg en de terreinbeheerders worden voorbereidingen getroffen om gezamenlijk veel meer water vast te gaan houden in het landelijk gebied. Het Provinciale Waterprogramma en het

Waterbeheerplan van de Waterschap Limburg vormen hiervoor belangrijke kaders. Een voortvarende uitvoering van maatregelen is noodzakelijk. Vanuit de verschillende programma's kunnen daar middelen voor beschikbaar komen, ook vanuit het Rijk.

Biodiversiteit: rol natuur-inclusieve en milieuvriendelijke landbouw uit over heel Limburg

Hoewel de natuur in de natuurgebieden onder druk staat, is de teruggang van de biodiversiteit in het agrarisch landschap nog ernstiger. Stimulering van meer milieuvriendelijke en natuur-inclusieve landbouw levert niet alleen winst op voor de biodiversiteit, maar ook voor bodemkwaliteit, grondwater- en drinkwaterkwaliteit en het landschap. LLTB, Waterschap Limburg, Provincie Limburg, Biologisch Limburg, HAS en Universiteit Wageningen hebben in de afgelopen periode gewerkt aan het Actieplan Natuur-inclusieve landbouw. Het gezamenlijk bepaalde doel is om natuur-inclusieve en milieuvriendelijke landbouw in heel Limburg te bevorderen. Wij vragen u om dit traject te omarmen en voortvarend door te zetten.

Landschap: bewaak de landschappelijke en ruimtelijke kwaliteit (o.a. in relatie tot de energietransitie)

Veel Limburgers uiten hun zorgen over de teloorgang van het prachtige Limburgse landschap. Onlangs hebben we u daarop geattendeerd en gevraagd om een Programma Landschap als ruimtelijk kader op te stellen. De energietransitie en hiervoor genoemde onderwerpen vragen om een regisseur die als hoeder van de ruimtelijke kwaliteit waakt over het Limburgse landschap, waarbij zeer zorgvuldig ruimtegebruik het uitgangspunt zou moeten zijn.

In dat kader is de energietransitie relevant. Hoewel wat ons betreft besparen de allereerste en belangrijkste 'knop' is om aan te draaien, zullen we er gezien de energiebehoefte vanuit alle sectoren niet aan ontkomen om nieuwe duurzame energiedragers (wind, zon) ook in het landelijk gebied in te passen. Dat kan wat ons betreft alleen als er bij deze inpassing zorgvuldig wordt omgaan met natuur en landschap. En alleen als de plannen in samenspraak met de omgeving tot stand komen en bij voorkeur met lokaal eigendom.

Maar zie vooral ook de samenhang tussen deze opgaven, ze versterken elkaar en dat maakt de transitie van het landelijk gebied zo mooi en uitdagend!

De hierboven thematisch benoemde opgaven staan niet op zichzelf maar vertonen juist een sterke samenhang. Zo helpt de droogteaanpak niet alleen om de verdroging in de natuurgebieden te beperken en daarmee de biodiversiteit te bevorderen, ook de landbouw profiteert van een betere watervoorziening (minder beregeningskosten, minder droogteschade), ook de biodiversiteit in het landbouwgebied is gebaat bij een betere watervoorziening, de drinkwatervoorraad blijft beter op peil, effecten van stikstof in overbelaste gebieden kunnen beter worden opgevangen als de hydrologie op orde is, en de risico's van natuurbranden worden veel kleiner als de vegetatie minder is verdroogd. Niet alles kan overal en niet alles hoeft overal, met een goede regie op de ruimtelijke invulling kunnen de overgangen tussen kwetsbare natuur en intensieve landbouw worden verzacht. In die overgangszones liggen goede kansen voor verbrede en natuur-inclusieve landbouw. Samenwerking bij natuur- en landschapsbeheer met die verbrede bedrijven ligt voor de hand. Vanuit het Programma Natuur wordt er juist ingezet op deze overgangszones, daar komen ook rijksmiddelen voor beschikbaar.

Tot zover onze aanbevelingen voor dit moment. Wij hopen van harte dat het nieuwe College van GS samen met ons en andere relevante partijen concreet invulling wilt geven aan het Limburg van de toekomst: circulair, milieuvriendelijk en natuurrijk. In ons vindt u dan een constructieve, enthousiaste samenwerkingspartner.

Wij wensen u veel wijsheid en succes toe met het vormen van een nieuw Provinciebestuur en hopen dat u zich ervoor wilt inzetten om onze inbreng een plek te geven in de ambities voor de komende bestuursperiode. Vanzelfsprekend zijn wij ten alle tijden bereid om deze brief verder toe te lichten en daarover met u in gesprek te gaan.

De inhoud van deze brief wordt mede ondersteund door Het Limburgs Landschap, Vereniging Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer.

Hoogachtend,
Stichting Natuur en Milieufederatie Limburg,

A.G.M. Hermanussen
Directeur